

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження
обласних політик і програм з питань соціального захисту населення,
зокрема внутрішньо переміщених осіб

Вознесенська міська територіальна громада
Миколаївська область

2024

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	4
Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	5
<i>Інформація щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	5
<i>Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	5
<i>Інформація про чинні програми місцевого рівня у напрямі соціальної підтримки і захисту населення.....</i>	6
<i>Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм підтримки ВПО відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.....</i>	6
<i>Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.....</i>	8
<i>Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих нормативно-правових актів.....</i>	11
<i>Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів.....</i>	12
<i>Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів.....</i>	12
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	12
Рекомендації.....	13

Терміни та скорочення

ВПО — внутрішньо переміщені особи
МТГ — міська територіальна громада
ОМС — органи місцевого самоврядування
НПА — нормативно-правовий акт
АТО — антитерористична операція

Вступ

Регіональна команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізешен Суппорт Сервісез”» у Миколаївській області у межах проєкту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, спільно з Радою з питань ВПО провели моніторингове дослідження місцевих політик і програм Вознесеньської МТГ у сфері соціального захисту.

Мета моніторингового дослідження — оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм і політик у сфері соціального захисту ВПО, виявлення їхніх сильних сторін і слабких місць, а також можливостей поліпшення якості соціальної підтримки ВПО на місцевому рівні, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Кінцевим результатом моніторингового дослідження є визначення потреб у внесенні змін до місцевих цільових програм та інших НПА, напрацювання відповідних рекомендацій щодо можливих шляхів усунення недоліків, визначення потреб і проблем, з якими стикаються ВПО. Це сприятиме підвищенню якості надання соціальної підтримки ВПО у Вознесеньській МТГ.

До складу Вознесеньської міської територіальної громади Миколаївської області входять такі населені пункти: м. Вознесеньськ, с. Ракове та с. Новогригорівка. Площа громади — 89,54 км², чисельність населення — 37 421 людина, зокрема с. Ракове та с. Новогригорівка — 1505 людей.

Вознесеньська громада відома як центр торгівлі, що зумовлено її вигідним розташуванням на перетині торговельних шляхів. Основа економіки громади — приватні підприємства переробної промисловості (зокрема, дублення шкір і виробництво одягу), а також компанії, що займаються оптовою та роздрібною торгівлею. Саме ці сектори разом із бюджетними інституціями формують основні напрями розвитку економіки громади.

У багатьох галузях економіки зберігається стабільність у кількості зайнятих людей, навіть під час бойових дій на території країни. Наприклад, у промисловому секторі, що може вказувати на певну стабілізацію та потенціал

для розвитку, особливо у сфері легкої промисловості (100% цього сектору економіки). Сфери будівництва, оптової та роздрібно торгівлі, готельного і ресторанного бізнесу, транспорту і логістики також демонструють стабільність, вказуючи на різноманітність економічних активностей у громаді. Це різноманіття за умови залучення додаткових інвестицій може сприяти створенню робочих місць, забезпечувати місцевих жителів необхідними послугами і товарами.

Головними платниками податків громади, які забезпечують найбільшу кількість надходжень до місцевого бюджету, є КП «КНП Вознесенська багатопрофільна лікарня» ВМР (19,35% від загальної структури надходжень), АТ «Укрзалізниця» (15%), ТОВ «Енергопромбуд» (10%), АТ «Миколаївобленерго» (8,7%) і ТОВ «В-ЦЕНТР» (8%).

Після початку повномасштабного вторгнення в Україні суттєво зросла кількість ВПО. Вознесенська МТГ активно зустрічала ВПО, які залишились проживати у громаді, адже умови для адаптації та інтеграції тут сприятливі. Станом на 21.11.2024 на території громади зареєстровані 3067 ВПО, зокрема 786 дітей до 18 років, 133 людини з інвалідністю, 16 багатодітних сімей.

Систему органів соціального захисту у громаді представляє Управління соціального захисту населення Вознесенської міської ради.

Рішенням виконавчого комітету Вознесенської міської ради від 22.12.2023 № 1215 «Про створення Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб в територіальній громаді міста Вознесенська» створено Координаційну раду з питань ВПО. Рішенням виконавчого комітету Вознесенської міської ради від 23.08.2024 № 1400 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Вознесенської міської ради від 22 грудня 2023 року № 1215 “Про створення Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб в Територіальній громаді міста Вознесенська”» внесені зміни в назву, склад та положення. Рада з питань ВПО при виконавчому комітеті Вознесенської міської ради розглядає питання, що мають важливе суспільне значення і належать до сфери захисту прав ВПО.

Відповідно до статей 26, 27, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ОМС та органи виконавчої влади можуть розробляти і затверджувати місцеві цільові програми, спрямовані на розв'язання найактуальніших проблем територіальної громади, зокрема на підтримку та посилення соціального захисту окремих категорій громадян.

Отже, впровадження цільових програм є одним з дієвих механізмів вирішення питань у сфері соціального захисту населення, зокрема ВПО. Такі програми затверджують ОМС в межах своєї діяльності.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм і політик Вознесенської МТГ у сфері соціального захисту ВПО, а саме виявлення їхніх сильних сторін і слабких місць, можливостей зацікавлених сторін у поліпшенні якості надання соціальної підтримки ВПО на місцевому рівні, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг, а також забезпечення справедливого, інклюзивного та з урахуванням життєвих обставин підходу до задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми Вознесенської МТГ у сфері соціального захисту, спрямовані на ВПО, з акцентом на аналіз механізмів урахування та дотримання їхніх прав і законних інтересів.

Предмет дослідження

Чинні місцеві/регіональні цільові програми, акти та документи соціальної підтримки і захисту населення, регіональні цільові програми підтримки ВПО Вознесенської міської територіальної громади у сфері захисту прав та інтересів ВПО, їх підтримки.

Завдання дослідження

- Проаналізувати місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема щодо включення до них ВПО і врахування їхніх потреб.
- Визначити потреби у внесенні змін до цільових програм та НПА з метою включення до них ВПО, врахування їхніх потреб і законних інтересів.
- Напрацювати відповідні рекомендації для місцевих органів виконавчої влади та ОМС щодо внесення змін та доповнень до чинних місцевих програм і НПА, розроблення нових для подальшого їх використання Радою з питань ВПО під час проведення адвокаційних кампаній.

Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Інформація щодо аналізу відкритих джерел

За результатами проведеного моніторингу можна зробити висновок про націленість Вознесенської МТГ на соціальну підтримку населення, зокрема ВПО. У громаді затверджені та діють програми, спрямовані на соціальний захист.

Інформація про чинні програми та НПА, які визначають порядок надання соціальних допомог, додаткових гарантій та пільг, а також інша пов'язана інформація доступна на [сайті](#) Вознесенської міської ради. Зокрема, тут є окремий розділ «[Корисна інформація](#)» з підрозділом «Рада ВПО». Дані розміщені на сайті з можливістю завантаження та редагування (зразки заяв).

Наявна і [фейсбук-сторінка](#) Вознесенської громади.

Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел

Область / населений пункт, громада	Назва місцевого органу влади або інституції соціального захисту населення, посилання на сайт	Чи є на сайті окремий розділ щодо ВПО (так/ні)	Чи є на сайті окремий розділ щодо програм соціального захисту		Чи є на сайті окремий розділ щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги		Доступність інформації щодо програм соціального захисту населення та ВПО		Доступність інформації щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги населенню та ВПО	
			На селення (так/ні)	ВПО (так/ні)	На селення (так/ні)	ВПО (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна	Можливо завантажити (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна	Можливо завантажити (так/ні)
Миколаївська обл., Вознесенська МТГ	Управління соціального захисту населення Вознесенської міської ради	Так	Так	Так	Так	Так	Легко	Так	Легко	Так

Інформація про чинні програми місцевого рівня у напрямі соціальної підтримки і захисту населення

У громаді діє [Комплексна програма соціального захисту «Турбота» на 2021–2026 роки](#) (затверджена Рішенням Вознесенської міської ради від 20.12.2019 № 13, зі змінами) — [п. 13](#).

Серед напрямів цієї Програми — підтримка внутрішньо переміщених осіб та жителів громади, які тимчасово розмістили ВПО. Вона розроблена для мешканців громади, які зареєстровані та фактично проживають у ній, а також для ВПО, які перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та мають довідку ВПО.

Фінансування заходів, передбачених Програмою, відбувається за рахунок коштів державного, обласного, міського бюджетів та інших джерел, які не заборонені чинним законодавством. Обсяг фінансування Програми за рахунок коштів місцевого бюджету зростає щороку. [Звіт про виконання Комплексної програми соціального захисту населення «Турбота» на 2021–2026 роки](#) розміщений на сайті громади (п. 13).

Також на сайті розміщений [Звіт про виконання цільової Програми «Охорона здоров'я» на 2020–2026 роки](#) (п. 11).

Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм підтримки ВПО відповідними фінансовими та організаційними ресурсами

Управління соціального захисту населення Вознесенської міської ради забезпечує облік ВПО. Станом на 21.11.2024 на обліку перебувають 3067 ВПО. Загалом Управління видало 3067 довідок про взяття на облік ВПО.

Центр надання адміністративних послуг при виконавчому комітеті Вознесенської міської ради приймає заяви про надання допомоги на проживання ВПО з подальшою передачею справ для призначення допомоги до Управління соціального захисту населення Вознесенської міської ради.

Служба у справах дітей Вознесенської міської ради забезпечує своєчасне надання статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування. Так, від початку року (станом на 21.11.2024) Служба у справах дітей надала статус дитини-сироти 39 дітям, 57 дітей отримали статус дитини, позбавленої батьківського піклування, під опіку влаштовано 75 дітей. Створено чотири прийомні родини, в яких виховуються сім дітей. До патронатної сім'ї влаштовано одну дитину. У трьох дитячих будинках сімейного типу виховується 21 дитина. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, надано 1782 дітям, з них 131 ВПО.

Для 170 учнів з-поміж ВПО забезпечено доступ до освітніх послуг шляхом організації очної, змішаної та дистанційної форм навчання. Дошкільні заклади громади відвідують 74 дитини з-поміж ВПО.

Центр дитячої та юнацької творчості Вознесенської міської ради надає освітні послуги на безоплатній основі. Станом на 21.11.2024 вихованцями Центру є 22 учні з числа ВПО.

В межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» психологи закладів загальної середньої освіти систематично проводять години спілкування, консультації, надають необхідні рекомендації учням з-поміж ВПО.

При відділі соціальної роботи КЗ «Вознесенський ЦНСП» працює психолог, який є внутрішньо переміщеною особою. Практичний психолог надає індивідуальні та групові консультації ВПО та є активним членом Ради з питань ВПО при виконавчому комітеті Вознесенської міської ради. Від початку 2024 року надано психологічну допомогу у форматі інформування, консультування, перенаправлення до інших спеціалістів 75 людям, проводяться заняття з використанням корекційних методик.

Від початку 2024 року під соціальним супроводом КЗ «Вознесенський ЦНСП» перебувають дві сім'ї, які опинились у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно подолати або мінімізувати негативний вплив цих обставин. Двом родинам припинено надання послуг у зв'язку зі зміною місця проживання.

На базі КЗ «Вознесенський ЦНСП» оновлені простори соціальної перукарні та видачі гарячих обідів. Зокрема, у перукарні підвищена якість та ефективності надання соціальних послуг вразливим категоріям населення. За підтримки проєкту ADRA Ukraine тут відремонтували та облаштували приміщення, придбали перукарське обладнання. Також забезпечили роботу перукарні в умовах відключення світла. Розширився і перелік послуг — тепер тут з'явилась можливість фарбувати волосся, якої раніше не було через відсутність гарячої води та мийки з кріслом. Протягом 2024 року (станом на 01.12.2024) перукарські послуги тут отримали 650 людей, зокрема 62 ВПО. Максимальна розрахункова кількість відвідувачів соціальної перукарні — 160 людей на місяць.

У просторі для видачі гарячих обідів створені санітарно-гігієнічні умови для видачі благодійних обідів для ВПО, людей з інвалідністю, вразливих категорій населення та людей, які потрапили у складні життєві обставини. В межах реалізації проєкту за підтримки волонтерів провели поточний ремонт приміщення. За підтримки БО «Благодійний фонд «Право на захист»» закупили обладнання. Протягом 2024 року у просторі видано 12 799 порцій гарячих обідів, зокрема 5104 для ВПО.

На базі Вознесенського управління Миколаївської філії обласного центру зайнятості відбулись три інформаційно-просвітницьких заходи для ВПО:

«Управління стресом та складними ситуаціями в умовах сьогодення», «Оцінка потенційних ризиків та правила безпеки», «Самодопомога в кризових інтервенціях». Крім того, служба зайнятості пропонує низку сервісів і послуг, спрямованих на сприяння у працевлаштуванні переселенців на новому місці.

Бібліотечні заклади громади надають дітям з числа ВПО безоплатний доступ до інтернету. У закладах культури Вознесенської МТГ діє безкоштовний доступ до культурних послуг та культурно-мистецьких заходів. Молодь з-поміж ВПО долучається до культурно-просвітницьких заходів.

У Вознесенській МТГ наявні місця для проживання ВПО у двох гуртожитках. Більшість внутрішньо переміщених осіб розміщені у приватному секторі (у рідних, близьких та знайомих). Компенсацію за забезпечення житлом ВПО за ініціативою «Прихисток» за жовтень 2024 року нараховано 202 людям на суму 92 253,42 грн. Загалом від початку року компенсацію призначено на суму 1 304 678,41 грн.

Станом на 21.11.2024 до Управління соціального захисту населення Вознесенської міської ради подали заяви про зняття з обліку у зв'язку з поверненням до місця постійного проживання 2744 людини.

У більшості цільових програм та НПА громади враховуються інтереси ВПО. Приділяється увага дотриманню прав дітей з-поміж ВПО, зокрема позбавлених батьківського піклування, дітей-сиріт і дітей, які постраждали внаслідок війни.

Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг

Рішення Вознесенської міської ради від 20.12.2019 № 13 [«Про затвердження Комплексної програми соціального захисту “Турбота” на 2021–2026 роки»](#) (п.13).

Мета [Програми](#): надання якісних соціальних послуг учасникам та учасникам бойових дій, людям похилого віку, людям з інвалідністю, людям, які опинились у складних життєвих обставинах; координація дій органів виконавчої влади, громадських організацій, благодійних фондів, діяльність яких має соціальну спрямованість; фінансова підтримка людей, які опинились у складних життєвих обставинах, громадських організацій, які працюють у соціальній сфері.

Завдання Програми:

- Формування комплексної системи соціального захисту людей з-поміж пільгових категорій, людей похилого віку, людей з інвалідністю, учасниць та учасників АТО, людей, які вимушено перемістились зі сходу України, військовослужбовиць/вців та членів їхніх сімей.

- Підвищення якості соціального обслуговування людей, які потребують соціальних послуг.
- Надання соціальної допомоги малозабезпеченим верствам населення для їх підтримки, профілактики можливої асоціальної поведінки.
- Забезпечення соціальної та матеріальної допомоги людям, які перебувають у складних життєвих обставинах.
- Вирішення проблем, пов'язаних із адаптацією людей, звільнених з місць позбавлення волі, людей без певного місця проживання, їх реінтеграцією у суспільство.
- Розвиток волонтерського руху з метою надання соціальних допомог і послуг.
- Підтримка статутної діяльності громадських організацій, діяльність яких має соціальне спрямування.

Рішення Вознесенської міської ради від 15.11.2024 № 2 «Про затвердження змін до Комплексної програми соціального захисту “Турбота” на 2021–2026 роки».

Зміни (п. 46) передбачають і підтримку ВПО та жителів громади, які тимчасово розмістили внутрішньо переміщених осіб. Підтримка надається у форматі оранки присадибних ділянок жителів громади, які тимчасово розмістили ВПО (до 0,05 га на одне домогосподарство).

Рішення Вознесенської міської ради від 20.12.2019 № 12 «Про затвердження цільової Програми “Охорона здоров'я” на 2020–2026 роки» (п. 12).

Мета *Програми*: забезпечення ефективності лікувально-діагностичного процесу, поліпшення здоров'я населення, забезпечення соціально-економічного розвитку міста, подальшого вдосконалення роботи у галузі охорони здоров'я жителів міста Вознесенськ, зокрема ВПО.

Основні завдання Програми:

- Надання фінансової підтримки комунальним некомерційним підприємствам з метою забезпечення надання населенню міста медичної допомоги.
- Забезпечення видатків для лікування цукрового та нецукрового діабету.
- Забезпечення витрат, пов'язаних із відпуском лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань, пов'язаних із забезпеченням людей з інвалідністю, зокрема дітей, технічними та іншими засобами.

[Рішення Вознесенської міської ради від 08.12.2023 № 11 «Про затвердження Програми розвитку культури територіальної громади міста Вознесенська на 2024–2027 роки»](#) (п. 11).

Мета *[Програми](#)*: збереження та розвиток культурного надбання як ресурсу сучасних і майбутніх поколінь; національно-патріотичне виховання; підвищення ролі закладів культури у піднятті престижу української держави; піднесення самобутньої культури регіону у світі в контексті євроінтеграційних процесів; підвищення ефективності діяльності закладів культури, які функціонують на території громади, укріплення матеріально-технічної бази, збереження нематеріальної та історико-культурної спадщини; забезпечення прав громадян на доступ до культурних надбань; розвиток творчих ініціатив з урахуванням місцевих особливостей; висвітлення заходів Програми у друкованих засобах масової інформації, на інтернет-ресурсах; популяризація територіальної громади.

У межах Програми заплановане впровадження заходів, спрямованих на вирішення першочергових завдань щодо зміцнення та збереження наявної матеріально-технічної бази закладів культури, проведення ремонтних робіт; запровадження ефективної моделі фінансування потреб галузі культури, впровадження ефективних форм, методів і засобів культурно-мистецької діяльності, забезпечення умов ефективної роботи аматорських колективів; модернізація Вознесенського краєзнавчого музею та бібліотечної мережі.

[Рішення Вознесенської міської ради від 22.12.2023 № 20 «Про затвердження Програми соціально-економічного розвитку територіальної громади міста Вознесенська на 2024–2026 роки»](#) (п. 20).

Мета *[Програми](#)*: забезпечення комфортного життя мешканців громади шляхом залучення інвестицій, створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу, забезпечення життєдіяльності міста, поширення стандартів здорового способу життя, якості медичних послуг, рівня освіти, культури та соціального захисту населення.

Програма визначає основні завдання розвитку галузей діяльності територіальної громади, що відповідають стратегічним напрямкам розвитку і заходам міських програм.

[Рішення Вознесенської міської ради від 16.02.2024 № 21 «Про затвердження комплексної Програми захисту прав дітей у територіальній громаді міста Вознесенська “Дитинство” на 2024–2027 роки»](#) (п. 21).

Мета *[Програми](#)*: забезпечення оптимального функціонування цілісної системи захисту прав дітей у громаді в умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади.

Завдання Програми: запобігання соціальному сирітству, подолання бездоглядності та безпритульності серед дітей; соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; запобігання використанню дитячої праці; захист прав дітей, які вчинили правопорушення; підвищення ролі громади у вирішенні питань захисту прав і розвитку дітей; методична робота та підвищення фахового рівня співробітників, які опікуються захистом прав дітей; запобігання та протидія домашньому насильству серед дітей, булінгу; соціальний захист дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, людей з їх числа.

**Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих
нормативно-правових актів**

Область / населений пункт, громада	Всього НПА (зокрема проєктів НПА)		З них за тематикою				
	Регіональні, місцеві програми	Місцеві НПА щодо надання додаткових пільг, соціальних гарантій тощо	Програми щодо підтримки населення	Програми щодо підтримки ВПО	НПА, спрямовані на додаткову підтримку населення	НПА, спрямовані на додаткову підтримку у ВПО	Проєкти НПА щодо підтримки ВПО
Миколаївська обл., Вознесенська МТГ	6	3	6	3	6	3	0

Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів

Область / населений пункт, громада	Програми та НПА щодо підтримки населення			Програми (зокрема проекти) та НПА щодо підтримки ВПО	
	Всього	З них містять заходи та положення щодо підтримки ВПО	З них потребують внесення змін або доповнень	Всього	З них потребують внесення змін або доповнень
Миколаївська обл., Вознесенська МТГ	6	3	1	3	0

Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів

Чинні програми Вознесенської МТГ у повній мірі висвітлюють механізми створення умов для економічного зростання та вдосконалення розвитку громади на засадах ефективності, відкритості та прозорості, посилення інвестиційної та інноваційної активності, забезпечення належного функціонування комунальної інфраструктури з урахуванням вимог інклюзивності, дотримання високих екологічних стандартів, доступності широкого спектра соціальних послуг, зростання добробуту і безпеки населення, збереження та відтворення трудових ресурсів.

У межах програм заплановане впровадження значної кількості заходів, зокрема надання пільг, щомісячних та одноразових грошових допомог соціально вразливим верствам населення. Реалізація заходів відбувається відповідно до затверджених порядків, частина з яких включає право на отримання допомоги людьми з-поміж ВПО.

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

У громаді затверджені та діють програми, спрямовані на соціальний захист та підтримку населення, зокрема ВПО. Вони об'єднують заходи, що забезпечують надання соціальної підтримки за найбільш важливими напрямками. НПА чітко регулюють порядок реалізації заходів, визначених програмами, що робить процес звернення та отримання допомоги зрозумілим і прозорим.

Інформація про чинні програми та НПА, спрямовані на соціальну підтримку населення, а також інша пов'язана інформація доступна на сайтах місцевої ради, її структурних підрозділів. У Вознесенській МТГ застосовується підхід, відповідно до якого отримувачами соціальних послуг за замовчуванням є і ВПО.

Рекомендації

1. Розглянути питання щодо повного або частково звільнення ВПО від сплати адміністративних послуг за виготовлення паспортів. Адже багато хто втрачає документи під час евакуації та немає фінансової можливості відновити їх. Зменшення або звільнення від сплати не призведе до значних фінансових втрат громади, але продемонструє повне розуміння громадою ситуації, її залученість до процесу вирішення проблем ВПО, особливо новоприбулих.
Відповідно до п. 4 розділу 2 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України» (від 14.07.2016 [№ 1474-VIII](#)), ОМС можуть звільняти окремі категорії людей від оплати вартості адміністративної послуги за оформлення (зокрема замість втрачених або викрадених), обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, яка зараховується до місцевих бюджетів. А також ухвалювати рішення про компенсацію таким людям вартості адміністративної послуги за оформлення (зокрема замість втрачених або викрадених), обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, вартості бланка документа, його персоналізації, яка зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України.
П. 28 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування» визначає, що виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються такі питання, як ухвалення рішень про надання відповідно до чинного законодавства пільг щодо місцевих податків і зборів, а також земельного податку.
2. Працювати над пошуком додаткових джерел фінансування програм, які забезпечують соціальні, житлові гарантії ВПО, зокрема шляхом участі у грантових конкурсах для залучення коштів у громаду.
3. Розробити цільову комплексну програму підтримки внутрішньо переміщених осіб, у якій передбачити:

- у місцевому бюджеті та за рахунок донорів кошти на лікування та підтримку здоров'я ВПО;
  - потреби щодо житла, соціальних гарантій, працевлаштування тощо;
  - можливість придбання житла для сімей ВПО, члени яких загинули внаслідок збройного конфлікту;
  - будівництво житла для ВПО у співпраці з донорами, владою і власниками ділянок, де вже є затверджені проєкти;
  - виділення коштів на оплату оренди та комунальних послуг в орендованому житлі;
  - організацію культурних, освітніх, навчальних та мотиваційних заходів;
  - безкоштовні послуги для ВПО з пошуку нерухомості для довготривалої оренди.
4. Долучати до розроблення та погодження проєктів місцевих програм або інших НПА представників з числа членів Ради з питань ВПО при виконавчому комітеті Вознесенської міської ради.
  5. З метою посилення соціального захисту ВПО переглянути зміст чинних місцевих цільових програм, передбачити відповідні заходи, спрямовані на підтримку ВПО, зокрема в частині фінансування (на виконання [Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року](#), затвердженої Розпорядженням КМУ від 07.04.2023 № 312-р). Це дозволить зменшити соціальну напругу серед ВПО та підвищити якість їхнього життя шляхом зміцнення їхньої спроможності та соціального захисту.
  6. Для інформування ВПО про їхні права, законні інтереси та додаткові гарантії й надалі підтримувати в актуальному стані інформацію для ВПО на сайті громади, забезпечити її легкодоступність.
  7. Розмістити на сайті громади гугл-анкету для опитування щодо доступності публічних послуг у сфері соціального захисту населення (відповідно до Наказу Мінреінтеграції від 13.09.2024 № 288 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб на місцевому рівні громади»).
  8. Розмістити на сайті громади Дорожню карту для ВПО (на виконання норм законодавства щодо захисту прав і законних інтересів ВПО).
  9. Внаслідок того, що ВПО не виокремлені як окрема категорія, немає можливості проаналізувати підтримку ВПО у частині матеріального забезпечення та інших заходів. Рекомендуємо у звітах про виконання програм передбачати окремий пункт «ВПО».

Чинна редакція заходу програми / положення НПА	Запропонована редакція заходу програми / положення НПА	Результат запропонованих змін та/або доповнень
<i>Комплексна програма соціального захисту «Турбота» на 2021–2026 роки (затверджена Рішенням Вознесенської міської ради від 20.12.2019 № 13, зі змінами)</i>		
Розділ II, абз. 6 До категорії населення, яке потребує соціальної, психологічної підтримки, відносяться учасники антитерористичної операції, демобілізовані військові, громадяни, вимушено переміщені із областей антитерористичної операції.	Розділ II, абз. 6 До категорії населення, яке потребує соціальної, психологічної підтримки, відносяться <i>учасниці та</i> учасники антитерористичної операції, демобілізовані військові, <i>внутрішньо переміщені особи.</i>	Розділ II, абз. 6 До категорії населення, яке потребує соціальної, психологічної підтримки, відносяться <i>учасниці та</i> учасники антитерористичної операції, демобілізовані військові, <i>внутрішньо переміщені особи.</i>

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізуєшен Суппорт Сервісез”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоби слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:
<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
info@radnyk.org

FACEBOOK:
[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:
[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:
[@SSS_Ukraine](https://www.t.me/SSS_Ukraine)

TWITTER:
[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/SSS_Ukraine)